

Sygn. akt VII U 302/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 stycznia 2016 roku.

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia SO Danuta Dadej-Więsyk

Protokolant starszy sekr. sąd. Wioletta Wójtowicz

po rozpoznaniu w dniu 7 stycznia 2016 roku w Lublinie

sprawy R. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek R. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 27 stycznia 2015 roku znak:(...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala R. C. prawo do emerytury począwszy od dnia (...)roku.

Sygn. akt VII U 302/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 stycznia 2015 roku, Znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L., odmówił R. C. prawa do emerytury z uwagi na to, że na dzień 1 stycznia 1999 roku wnioskodawca nie udowodnił co najmniej 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (decyzja – k. 26 akta emerytalne).

W odwołaniu R. C. nie zgodził się z powyższą decyzją oraz domagał się jej zmiany poprzez przyznanie prawa do emerytury (odwołanie – k. 2 akta sądowe).

W odpowiedzi na odwołanie organ emerytalny wnosił o jego oddalenie argumentując jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie – k. 3 – 4 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

R. C., urodzony (...) w dniu (...) roku złożył wniosek o emeryturę. W jego treści zawarł wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (wniosek o emeryturę - k. 1 – 4 a.e.).

Na podstawie dokumentów przedłożonych wraz z wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury organ emerytalny ustalił na dzień 1 stycznia 1999 roku łączny okres podlegania ubezpieczeniom w wymiarze 28 lat, 2 miesiące i 24 dni tj. 27 lat, 10 miesięcy i 28 dni okresów składkowych oraz 3 miesiące i 26 dni okresów nieskładkowych. Organ rentowy nie

zaliczył wnioskodawcy żadnego okresu do stażu pracy w warunkach szczególnych (decyzja – 26 a.e., karta przebiegu zatrudnienia – k. 25 a.e.).

Zakład nie zaliczył wnioskodawcy do pracy w szczególnych warunkach okresów pracy do dnia 1 stycznia 1999 roku, ponieważ R. C. nie przedłożył świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wystawionych przez pracodawców (decyzja – k. 26 a.e.).

W tym stanie rzeczy wydana została zaskarżona decyzja z dnia 27 stycznia 2015 roku.

W celu dokonania niezbędnych ustaleń Sąd dopuścił dowody z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, aktach ZUS i aktach osobowych wnioskodawcy (k. 18, 20 i 32) oraz dowody osobowe w postaci zeznań wnioskodawcy R. C. (protokół – k. 11 v. – 12 v. a.s. oraz 52 v. a.s.) oraz zeznań świadków: A. J. (1) (protokół – k. 40 v. – 41 a.s.) W. Z. (protokół – k. 41 v. a.s.), R. S. (protokół – k. 42 a.s.), A. M. (protokół – k. 42 a.s.), J. M. (protokół – k. 51 v. – 52 a.s.) oraz E. J. (protokół – k. 52 – 52 v. a.s.).

W dniu(...) roku R. C. rozpoczął 3 letni okres nauki zawodu przy Przedsiębiorstwie (...) w L. w specjalności kierowca – mechanik samochodowy (umowa – k. 1 akt osobowych w kopercie – k. 20 a.s.).

Po zakończeniu nauki skarżący od dnia (...) roku w powyższym zakładzie pracował na stanowisku monter samochodowy (zeznania wnioskodawcy – k. 11 v. – 12 v., k. 52v. a.s., świadectwo pracy – k. 9 a.e.).

Do obowiązków wnioskodawcy należała naprawa ciężkich samochodów typu (...). R. C. pracował w stacji obsługi przy ul. (...) w L., gdzie znajdowało się około 12 kanałów samochodowych (zeznania wnioskodawcy – k. 11 v. – 12 v. a.s., k. 52v, zeznania świadka A. J. (1) – k. 40 v. 41 a.s., zeznania świadka J. M. – k. 51 v. – 52 a.s.)

Pracownicy podzieleni byli na 15 osobowe brygady, zaś do zadań brygady skarżącego należała naprawa podwozi. Skarżący pracował jako tzw. podwoziowiec. Pracował na hali przy naprawie ciężkiego sprzętu, (...). Z reguły pracownicy wykonywali naprawy po dwóch, gdyż elementy do wymiany były ciężkie. Jako mechanicy dokonywali wszystkich napraw oprócz dotyczących silnika i napraw elektrycznych. Wnioskodawca wymieniał podzespoły pojazdów, naprawiał mechanizmy różnicowe, sprzęgła oraz mosty. Wszystkie powyższe czynności wykonywał w kanałach. Pracę w kanałach wnioskodawca wykonywał przez około 7 godzin dziennie, zaś resztę czasu wykorzystywał na naprawy drobniejszych usterek, które były związane z wykonywanymi naprawami w kanale. Praca odbywała się w wilgoci, na hali powstawało zadymienie (zeznania wnioskodawcy – k. 11 v. – 12 v., 52 v. a.s., zeznania świadka J. M. – k. 51 v. – 52 a.s., zeznania świadka E. J. – k. 52 – 52 v. a.s.)

Z dniem 4 marca 1975 roku R. C. został przeniesiony na stanowisko referenta działu zaopatrzenia w składnicy zaopatrzenia i zbytu gospodarski materiałowej (pismo – k. 2 akt osobowych w kopercie – k. 20 a.s.).

Następnie wnioskodawcy zostały powierzane stanowiska starszego referenta działu zaopatrzenia oraz inspektora do spraw zaopatrzenia. Stosunek pracy z R. C. w powyższym zakładzie pracy ustał w dniu 15 czerwca 1979 roku na mocy porozumienia stron (świadectwo pracy – k. 11 akt osobowych w kopercie – k. 20 a.s.).

Wnioskodawca w dniu 15 czerwca 1979 roku został zatrudniony w (...) Centrala (...) w L. na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku mistrza warsztatu samochodowego (umowa o pracę – k. 15 akt osobowych w kopercie – k. 18 a.s.).

Skarżący w powyższym zakładzie pracy swoje obowiązki wykonywał na hali, gdzie znajdowały się dwa kanały. Do zadań R. C. należała naprawa mostów, resorów, sprzęgieł oraz skrzyń biegów w samochodach typu (...) i (...). Zdarzały się również sytuacje, kiedy trzeba było wymienić całe nadwozie pojazdu. Wnioskodawca wszystkie prace wykonywał w kanale. Na hali pracowało 3-6 mechaników. Naprawy dotyczyły samochodów ciężarowych marki S., J. typu chłodnia. Pracownicy nie mieli specjalizacji dotyczących napraw, pracowali po dwóch. Zdawało się, że wymieniali całe nadwozia, które przekładał dźwig a skręcanie odbywało się w kanałach. Skarżący montował w kanałach silniki, dokonywał tam napraw resorów, skrzyni biegów, sprzęgieł. Oprócz wymiany nadwozia nie było innych czynności poza kanałami.

Naprawy elektryczne należały do elektryków (zeznania wnioskodawcy – k. 11 v. – 12 v., 52 v., a.s., zeznania świadka W. Z. – k. 41 v. a.s., zeznania świadka R. S. – k. 42 a.s.).

W powyższym zakładzie pracy skarżący zatrudniony był do 30 listopada 1988 roku (świadcstwo pracy – k. 58 akt osobowych w kopercie – k. 18 a.s.).

Następnie R. C. w okresie od 1 grudnia 1988 roku do 31 stycznia 1991 roku ponownie pracował w Przedsiębiorstwie (...) w L. na stanowisku mechanik samochodowy (świadcstwo pracy – k. 10 a.e.).

W powyższym okresie wnioskodawca pracował również przy naprawie pojazdów typu (...). Ponadto do obowiązków skarżącego należała naprawa samochodów takich jak (...) i (...). R. C. pracował w brygadzie mechaników, która zajmowała się naprawą podwozi w kanałach.

Wnioskodawca pracował przy naprawie samochodów o dużym ciężarze całkowitym. Samochody były naprawiane w kanałach. Tam znajdowały się podnośniki, dostęp do instalacji elektrycznej. Przy (...) 90-95 % napraw stanowiły naprawy w kanałach. Panowały tam ciężkie warunki, było ciemno, pracownicy pracowali na podestach drewnianych, a i tak niejednokrotnie chodzili po wodzie. Wśród mechaników, którzy pracowali w kanałach nie było specjalizacji, odrębnie były wykonywane naprawy elektryczne i silnikowe, gdy trzeba było silnik wyremontować, gdyż drobne naprawy silnika również odbywały się w kanałach. Zdarzało się, również że skarżący wykonywał pracę poza kanałem, dotyczyło to pomocy przy montowaniu silnika, jednak czynności te zdarzały się rzadko (zeznania wnioskodawcy – k. 11 v. – 12 v. a.s., 52 v., świadka A. J. (1) – k. 40v-41).

W dniu 11 października 1993 roku R. C. został zatrudniony na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony w Spółdzielni Pracy (...) w L. na stanowisku mechanik napraw pojazdów samochodowych (umowa o pracę z 11 października 1993 roku w aktach osobowych – k.32 a.s.).

W powyższym zakładzie pracy skarżący naprawiał autobusy (...). Swoje obowiązki wykonywał w hali w której znajdowało się 5 kanałów. Wnioskodawca zajmował się naprawą podwozi w autobusach. Naprawy te głównie odbywały się w kanałach. Do zadań wnioskodawcy należała wymiana resorów, skrzyń biegów, sprzęgieł, układów hamulcowych oraz zaworów. Powyższe prace skarżący wykonywał w kanałach, w których nie było ogrzewania, było chłodno oraz panowała wilgoć (zeznania wnioskodawcy – k. 11 v. – 12 v. a.s., zeznania świadka A. M. – k. 42 a.s.).

Stosunek pracy wnioskodawcy w omawianej Spółdzielni Pracy (...) ustał w dniu 30 lipca 1996 roku (świadcstwo pracy – k. 12 a.e.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane dowody. Za wiarygodne Sąd uznał zeznania złożone przez wnioskodawcę uznając je za jasne, pełne, logiczne, spójne z zeznaniami świadków oraz analizą dowodów w postaci dokumentów, w szczególności z dokumentami znajdującymi się w aktach osobowych skarżącego.

Przystępując do oceny dowodów osobowych należy stwierdzić, że przesłuchani w sprawie świadkowie A. J. (2), A. M., R. S., W. Z., J. M. oraz E. J. to osoby obce dla wnioskodawcy. Byli oni jego współpracownikami w okresach zatrudnienia w w/w zakładach pracy i mieli bezpośredni wgląd i styczność z wykonywanymi przez niego czynnościami.

Wskazani świadkowie dysponowali, niezbędnymi wiadomościami w zakresie charakteru czynności wykonywanych przez wnioskodawcę, jego obowiązków, warunków zatrudnienia i zasad organizacji pracy. Zeznania świadków są logiczne i spójne, korelują ze sobą i z zeznaniami skarżącego. Zostały odebrane w toku postępowania sądowego, po pouczeniu o odpowiedzialności za składanie fałszywych zeznań. Z uwagi na to, że świadkowie są osobami obcymi dla wnioskodawcy, nie ma podstaw, by kwestionować ich zeznania i zarzucać im nieprawdę czy stronniczość. Drobne rozbieżności, co do niektórych szczegółów sprawy wynikają z naturalnych ułomności pamięci ludzkiej zważywszy, że świadkowie zeznają na okoliczności zdarzeń życia codziennego niemających charakteru wyjątkowego i z tego powodu trudniejszych do zapamiętania. Okoliczność, że występują te rozbieżności przemawiają za obdarzeniem ich zeznań

wiarygodnością, bowiem wskazują, że nie były one uzgadniane na potrzeby procesu. W związku z powyższym Sąd obdarzył w całości wiarą zeznania zeznających w sprawie świadków.

W świetle powyższych ustaleń należało stwierdzić, że również zeznania skarżącego złożone w trybie art. 299 k.p.c., w powyższym zakresie zasługują na pełne uwzględnienie.

Sąd obdarzył wiarą zgromadzone w sprawie dowody nieosobowe w postaci dokumentów, znajdujące się w aktach organu rentowego oraz aktach osobowych. Były one przechowywane przez uprawniony podmiot, nie noszą śladów podrobienia ani przerobienia. Ich treść nie była kwestionowana przez żadną ze stron, nie budziły one również wątpliwości Sądu. Na podstawie tych dokumentów w powiązaniu z zeznaniami wnioskodawcy i świadków, możliwe było ustalenie okresów pracy i zakresu obowiązków skarżącego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie R. C. jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku, poz. 748), mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat. Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przepis art. 32 ust. 2 cytowanej ustawy stanowi, że za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których osobom wymienionym w ust. 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (art. 32 ust. 4 ustawy).

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Według § 3 cytowanego rozporządzenia okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Natomiast § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jednocześnie przepis § 1 ust. 2 rozporządzenia stanowi, że właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

Sumując powyższe, aby nabyć prawo do emerytury R. C. musiał spełnić łącznie następujące przesłanki:

- 1) osiągnąć obniżony do 60 lat wiek emerytalny;
- 2) nie przystąpić do otwartego funduszu emerytalnego lub wnieść o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w tym funduszu, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa;
- 3) na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnić:
 - a) co najmniej 15-letni okres wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz
 - b) staż pracy w wymiarze co najmniej 25 lat.

Bezspornym jest, że skarżący złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa, w dniu orzekania ukończył 60 lat i na dzień 1 stycznia 1999 roku legitymował się 25-letnim stażem pracy.

Dokonując oceny, czy pracę wnioskodawcy w omówionych zakładach pracy można zakwalifikować jako pracę w szczególnych warunkach należy podkreślić, że R. C. występując do organu rentowego o przyznanie świadczenia nie złożył świadectw pracy wykonywania prac w szczególnych warunkach w celu udowodnienia tych okoliczności.

W ocenie Sądu taka sytuacja nie może dyskwalifikować możliwości ubiegania się o przedmiotowe świadczenie. Należy mieć, bowiem na uwadze, że nawet brak stosownej dokumentacji nie oznacza sam w sobie, że pracownik nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Obowiązek sporządzenia odpowiadającego wymogom świadectwa obciąża pracodawcę, w związku, z czym wyciąganie jakichkolwiek negatywnych konsekwencji z nieścisłości w nim zawartych wobec pracownika byłoby dla niego nazbyt krzywdzące.

Należy mieć na uwadze fakt, że w postępowaniu sądowym nie znajdują zastosowania ograniczenia w zakresie dopuszczalnych źródeł dowodowych, ustanowione na potrzeby postępowania przed ZUS, a wynikających z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe (Dz. U. z 2011 roku, Nr 237, poz. 1412). Zasadniczym bowiem celem postępowania sądowego jest rozstrzygnięcie sprawy po dostatecznym, wszechstronnym wyjaśnieniu jej okoliczności spornych. Ułatwia to art. 473 k.p.c, który wprost stanowi, iż w postępowaniu przed sądem w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i przesłuchania stron.

Powyższe oznacza, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., sygn. III UZP 6/84; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r., sygn. III UZP 48/84; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 r., sygn. H UKN 186/97; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 29 stycznia 2013 r., sygn. III AUa 808/12). Z przedstawionym poglądem i wynikającymi z niego wnioskami Sąd Okręgowy w pełni się zgadza. W konsekwencji ustalenie przez Sąd w toku postępowania odwoławczego, że dana praca była wykonywana w szczególnych warunkach jest wystarczającą podstawą do uznania wykonywanej pracy za pracę tego rodzaju.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe, w którym Sąd oparł się na dokumentach znajdujących się w aktach ZUS oraz zeznaniach skarżącego i zeznaniach świadków pozwoliło ustalić w sposób pewny, że wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracę w warunkach szczególnych będąc zatrudnionym w Przedsiębiorstwie (...) w okresach od 1 września 1972 roku do 3 marca 1975 roku oraz od 1 grudnia 1988 roku do 31 stycznia 1991 roku, w (...) Centrala (...) w L. w okresie od 15 czerwca 1979 roku do 30 listopada 1988 roku oraz Spółdzielni Pracy (...) w L. w okresie od 11 października 1993 roku do dnia 30 lipca 1996 roku.

Czynności wykonywane przez wnioskodawcę w powyższych okresach opisane są w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w wykazie A, dziale XIV, poz. 16 tj. „prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych”.

Odnosnie uznanych okresów pracy, jako pracy w warunkach szczególnych, należy podkreślić, że Sąd Okręgowy w pełni aprobuje stanowisko Sądu Najwyższego, które nakazuje przy ustalaniu, czy praca wykonywana była w warunkach szczególnych, kierować się przede wszystkim rzeczywistym zakresem obowiązków, a nie nazwą stanowiska pracy (por. wyrok z dnia 19 maja 2011 r., sygn. III UK 174/10, wyrok z dnia 9 marca 2010 r., sygn. I UK 324/09; wyrok z dnia 8 czerwca 2011 r., sygn. I UK 393/10). Nie ma zatem znaczenia fakt, że wnioskodawca formalnie miał powierzone stanowisko pracy, które nie zostało wymienione w wykazie stanowiącym załącznik do odpowiedniego aktu resortowego skoro ustalono, że faktycznie świadczył on pracę zaliczaną do wykonywanych w szczególnych warunkach na podstawie przepisów cytowanego rozporządzenia Rady Ministrów oraz aktu resortowego.

Stwierdzić należy, iż uznając wyżej wskazane okresy jako okres pracy w warunkach szczególnych, łącznie przekraczają one ustawowo wymagany próg pracy w tychże warunkach wynoszący 15 lat i łącznie wynoszą 16 lat, 11 miesięcy i 9 dni.

W związku z powyższym należy uznać, iż R. C. spełnił wszystkie przesłanki niezbędne do ustalenia mu prawa do emerytury na podstawie omówionych przepisów. Prawo do świadczenia zostało ustalone od dnia (...) roku, to jest od dnia złożenia wniosku o emeryturę i złożenie oświadczenia o przekazaniu środków w OFE na dochody budżetu państwa.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i na mocy wyżej wskazanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.